

Ginčai dėl paminklo vietos nesibaigia

Dainoras Lukas

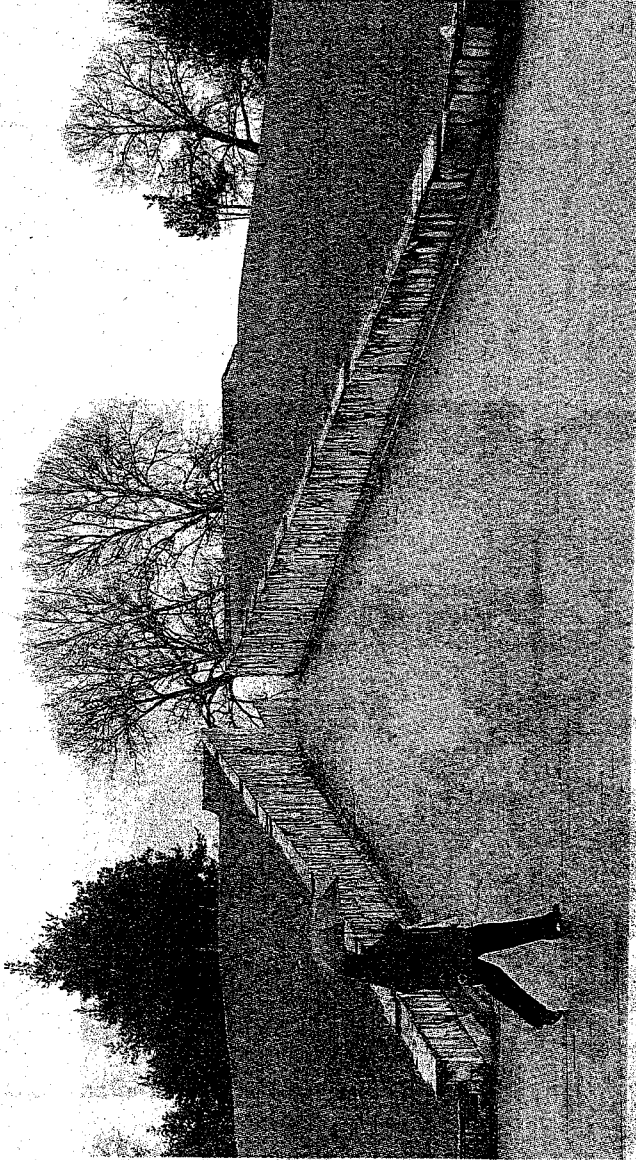
Kauno miesto valdžia nesugeba apsispręsti, kur galėtų iškilti holokausto metais žydus gelbėjusių lietuvių žygdarbių žinantis memorialas.

Projektuotų garsūs architektai

Kur reiktų statyti Pasaulio tautų teisuolių memorialą, vakar taip ir nenutarė Kauno miesto tarybos kolegija. Į šį klausimą politikai nesugebėjo atsakyti ir prieš dvi savaites, kuomet meras Andrius Kupčinskas nurodė darbo grupei dar kartą įvertinti galimas vietas memorialui.

Idėja įamžinti Lietuvos piliečius – Pasaulio tautų teisuolius, Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjusius žydus, iškėlė Kauno „Rotary“ klubas. Jo įgaliojimus Michailas Duškesas prašė kuo greičiau nuspręsti, kur galėtų iškilti memorialas.

Neseniai Vilniuje lankėsi trys garsiausi pasaulio architektai, kurie dalyvavo Guggenheimo muziejaus filialo konkurse. Tarp jų buvo žydas Danielis Libeskindas, sukūręs memorialą Rugsėjo 11-osios

■ **Pasirinkimas**: nepitarus idėjai Pasaulio tautų teisuolių memorialą statyti Steigiamojo Seimo aikštėje, specialistai siūlo rinkti Sąjungos aikštę, kurioje anksčiau stovėjo paminklas žuvusiems komjaunuoliams.

aukoms atminti Niu Jorke, ir Italas Massimo Fukušas, kurio tėvas kilęs iš Kauno. Su jais pavyko susitikti Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkui Simonui Alperavičiui. Abu architektai susidomėjo planuojamu projektuoti memorialu Kaune, davė savo asmeninius telefonus. Manau, kad tokio lygio architektams reiktų leisti net patiems pasirinkti vietą Kaune“, – aiškino M. Duškesas.

Jis mano, kad Kaunas, pritraukęs lokius architektus, išgarsintų. „Tai tas pats, jei „Žalgirio“ komandėje žaistų Michaelas Jordanas už Manito Kalniečio kainą“, – lyginavo M. Duškesas.

Tikiuosi, kad Kauno valdžiai nereikės ilgai galvoti, kaip padaryti gerą darbą“, – replikavo Kauno krašto judėjų religinės bendruomenės pirmininkas Jozifas Kacas.

Nori pamatyti projekta

Kauno miesto savivaldybės darbo grupė pernai lapkritį įvertino kelias vietas, kuriose galėtų iškilti memorialas. Manoma, kad labiausiai tiktų Steigiamojo Seimo aikštė arba Sąjungos aikštė.

A. Kupčinskas siūlė pritariti idėjai Kaune statyti memorialą, bet ragino susilaikyti nuo sprendimo dėl konkrečios vietos. „Steigiamojo Seimo aikštėje planuojama įrengti

memorialą parlamentarizmui. Dėl vietos negalime nuspręsti, kol nežinome projekto vizijos, neturime jo vizualaus išdėstymo“, – argumentavo A. Kupčinskas.

Dėl generolo ginčų nekilo

Tame pačiame posėdyje be didesnių diskusijų pritarta siūlymui Vytauto Didžiojo Karo muziejaus sodelyje pastatyti paminklą generolui Povilui Plechavičiui (1890 – 1973).

1918 metais jis Žemaitijoje organizavo žemaičių partizanų rinktinę ir kovojo su bolshevikais, užėmusiais Mažeikius ir Telšius. 1944 metais Lietuvoje jis subūrė Vietinę rinktinę, kuri kovojo su miškų plėšikais ir Vilniaus krašte su lenkų Armija Krajova. Vietinė rinktinė, kurios nariai vilkėjo vokiškas uniformas, nepakluso vokiečių raginimui kovoti su Raudonąja armija. P. Plechavičius buvo suimtas ir įkalintas Salaspilio koncentracijos stovykloje.

Istorikai jį vertina nevienareikšmiškai. Vieni jį vadina didvyriu, sustabdžiusiu bolshevikų įsigalėjimą Lietuvoje. Kiti tyrinėtojai pažymi, kad P. Plechavičius 1926 metais įvykdė antidemokratinį perversmą ir padėjo įtvirtinti autoritarinį A. Smetonos režimą. 2004 metais jo nuopelnai įvertinti Vyčio Kryžiaus ordino Didžiojo kryžiumi.